

Megkérdeztük a fenntartókat

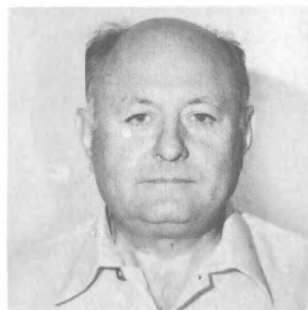
A félmegoldás túlságosan sokba kerül!

Beszélgetés dr. Váradi Józseffel
a Fővárosi Tanács Gyógyszertári Központjának igazgatójával

A Könyvtáros májusi számában hírt adott arról, hogy március 29-én felavatták a Budapesti Gyógyszertári Központ új, 120 négyzetméteres alapterületű könyvtárát, amely „a vállalat vezetőségének és szakszervezeti bizottságának nagy áldozatvállalásából jött létre, és fenntartásáról is közösen gondoskodnak, mivel a könyvtár szervesen beépült a vállalat egész tevékenységébe”. Persze, aki régóta figyelemmel kíséri az új könyvtárak létrejöttének körülményeit, azt is tudja, hogy a híradások személytelen fogalmazása nem pontosan tükrözi a valóságot. Az esetek többségében ugyanis nem általában „a vezetőség”, hanem annak valamelyik, döntésre jogosult és képes tagja az, aki az ügy, a könyvtár-építés mellé áll. A Gyógyszertári Központnál a vállalat első embere, az igazgató volt ez a személy. Ezért határoztuk el a hír vételekor: Megragadjuk a kínálkozó alkalmat arra, hogy lapunk könyvet, könyvtárt, olvasást szerető fenntartókat bemutató sorozatát kiegészítsük egy újabb, arra érdemes vállalati igazgató portréjával, amennyire ez egy rövid beszélgetés keretében egyáltalán lehetséges. A Gyógyszertári Központ új székházának igazgatói szobájában szemtől szemben ülve Váradi Józseffel első kérdésünk szinte magától adódott:

— Hipermodern, egy kicsit már a huszonegyedik századot idéző vállalati székház, benne korszerű, a saját szintjén mindenfajta olvasói igényt kielégíteni képes szakszervezeti, azaz közművelődési könyvtár, gazdag választékot kínáló állománnyal, vonzó könyvtári környezetben. „Készültem” a Gyógyszertári Központ könyvtártörténetéből, ezért tudom, nem mindig volt ez így...

— A vállalati könyvtár, legyen bár műszaki vagy szakszervezeti, mindig osztozik fenntartó intézményének sorsában. A Gyógyszertári

Központ élete nem e falak között kezdődött. A mi „hőskorunk” Angyalföldhöz kapcsolódik. Egykori, Huba utcai központunkban a könyvtárnak — a szakszervezetre gondolok, hiszen róla beszélgetünk — mindössze tíz négyzetméternyi alapterületen, az SZTK-kifizetőhely előterében, egy ablak nélküli szűk hely jutott, ahol a könyveket zárt faliszekrényben tárolták. Egyszerűen azért, mert más, jobb elhelyezést akkori viszonyaink között képtelenek voltunk neki kiszorítani. Igaz, volt még egy könyvtárrészleg a VIII. kerületben, a könyveket azonban ott is zárva tartották, mivel a helyiséget mindenféle egyéb célra is igénybe vették. Valójában az angyalföldi, mondjuk, központi könyvtár raktárának a feladatát töltötte be.

— Mondhatjuk, hiszen kezdettől fogva báziskönyvtárként működött, legalábbis ezt olvasom egy hat évvel ezelőtt készült szakfelügyeleti jelentésben.

— Ez a szakfelügyeleti jelentés bizonyos főkig fordulópont volt a könyvtár sorsának alakulásában. Nincs arról szó, hogy mi, a vállalati vezetők, valamint a könyvtár ügyében elsősorban érdekelt szakszervezeti tisztségviselők ne tudtuk volna, milyen mostoha, sőt lehetetlen

körülmények között tengődik könyvtárunk, amely pedig ekkor már *tizenhárom fiókkönyvtár* munkáját szervezte, irányította, hogy az imént említett báziskönyvtári funkciójára is utaljak. Mégis, bevallom, a szakfelüyeleti vizsgálatról készült szakszerű, tömör, az akkori helyzetet kendőzetlenül feltáró, s ami talán számomra a leginkább rokonszenves volt, a tennivalókat világosan, pontokba foglalva felsoroló jelentés nagy hatást gyakorolt rám.

— *A szakember meghajolt egy másik terület szakemberének érvei előtt?*

— Így volt. Persze akkor, 1977-ben még csak épült ez a székház, szó sem lehetett arról, hogy az említett javaslatok hatására azonnal intézkedés születne...

— *Történt azonban valami, ami a mi ismereteink szerint igen ritka, ha ugyan nem egyedülálló eset a magyar szakszervezeti könyvtárügy történetében. Ön azonnal elküldte az épülő székház tervrajzát — megjelenővén benne a könyvtár majdani helyét — a szakszervezet központi könyvtárának. Ezzel lehetővé tette, hogy a szakemberek azonnal hozzákezdhessenek a könyvtár tervezéséhez. Ebben az az új, hogy nem a már elkészült épületben, vállalati központban keresgéltek valami „megoldást”, hogy valahová beszorítsák a könyvtárt is.*

— Az a meggyőződésem, s ez érvényes minden területre, hogy amennyire fontos a takarékoság, fontos, hogy megnézzük, mire költünk el minden fillért, legalább annyira előtérbe kell helyeznünk azokat a szempontokat, amelyeket az *ésszerűség* diktál. Amikor nyilvánvalóvá vált a könyvtár helyzetének tarthatatlansága s az, hogy ennek felszámolása az új székházban lehetővé válik, arra gondoltam: csak a jogos igényeknek megfelelő színvonalon szabad gondoskodni a könyvtár elhelyezéséről, berendezéséről, s nem utolsósorban ellátni szellemi kapacitással. Ez utóbbin azt értem, hogy a szükséges létszámú és felkészültségű szakember-gárda dolgozzék majd falai között. A felmegoldás nekünk túlságosan drága volna!

Így döntöttünk azután a jóval olcsóbb faállványok helyett a legalább kétszeres élettartamú, s nem utolsósorban esztétikusabb látványt nyújtó *Allmedia* fémállványok beszerzése mellett. Hadd jegyezzem meg itt — zárójelben —, hogy ezt a sokak által — azt hiszem — méltán szépeknek nevezett épületet is festés helyett a drágább alumínium-köntösbe öltöztettük, ennek ugyanis az az előnye, hogy soha nem kell átfesteni, elegendő lemosni.

— *A berendezés teljes költségét a vállalat fe-*

dezte. Úgy tudom, hatszázezer forintba került. Szép summa... Megérte?

— Ezzel kapcsolatban a takarékoságról már kifejtett nézeteimre utalok. De, hogy a kérdésbe rejtett másik, nyilvánvalóan fontosabb kérdésre is válaszoljak: több, nyomós érv szól amellett, hogy a vállalati művelődés alapintézményét, a könyvtárt, illetve annak tevékenységét minden rendelkezésünkre álló eszközzel segítsük. Vállalatunk háromezer dolgozójának több mint a negyede *egyetemet* végzett, további harminc százalékuk *érettségizett*. Körünkben magától érteendő az igény a könyv, az olvasás iránt. S hogy a másik, nem egészen ötven százalékba tartozók közül is mind többen kóstoljanak bele az olvasás gyönyörűségébe — éppen ez a könyvtár megtisztelő és fontos feladata. Vagyis: ha a könyvtárügyet támogatjuk, meglevő jogos és hasznos igényt elégítünk ki, másrészt igényfelkeltő törekvéseket segítünk.

— *A helyiséggond megoldásának történetét, ahogy mondani szokás, körbejártuk. A könyvtár azonban élő szervezet, miként szakmai nyelvünkön — mestereink nyomán — hangoztatni szoktuk. Szüntelenül igényli az éltető oxigént, magyarul az új könyveket. Márpedig a kiadványok könyvtárba áramlásának is anyagi feltételei vannak.*

— A könyvbeszerzésre fordítható pénzösszeg jelenleg *évi hetvenezer forint*, ebből az összegből a vállalat hozzájárulása — részesei alapjának terhére — *negyvenezer forint*.

— *Bár a teljes összeg, ha jól számolok, csaknem a kétszerese a SZOT által előírt dolgozónkénti hozzájárulás alapján számított keretösszegnek, hadd jegyezzem meg, hogy a minden területen jelentkező áremelkedések érintik a könyvek árait is.*

— Gondolunk erre is. A könyvbeszerzésre fordítható vállalati anyagi támogatás összegét minden évben további ötezer forinttal emelni fogjuk. Ez az összeg remélhetőleg lehetővé te-

szi majd, hogy a könyvtár továbbra is a meg-
szokott gazdag könyvválasztékkal fogadhassa
olvasóit.

— *A mi szakmai ábcénk szerint a könyvtár
három alkotóelem egymástól elválaszthatatlan
vegyülete — hogy a hely szellemének megfelelően
(s remélem: helyesen) fejezzem ki magam.
Ezek: helyiség, könyvállomány és — könyvtá-
ros. Köztük nem ismerünk ugyan fontossági sor-
rendet, mégis leszögezhetjük, hogy az egészbe,
mint emberi tényező, a könyvtáros lehel lelket,
az ő munkája által válik élővé. Am, ha a felada-
tok meghaladják erejét, már nem segít a szaktu-
dás, de még a lelkesedés sem...*

— Ha másért nem, amiatt is segítséget kel-
lett kapnia könyvtárosunknak, mivel időköz-
ben tizenháromról húszra emelkedett a fiók-
könyvtárak száma. Ezek nagyobb, több mun-
kaerőt foglalkoztató gyógyszerárakban mű-
ködnek. Igazi hálózati központtá nőtt tehát
könyvtárunk, nagy és sokrétű feladatokkal.
Egyet említek időtrabló, munkaigényes, egy-
ben igen fontos szolgáltatásai közül: a hálózat-
ban mind nagyobb arányokat ölt a *könyvtár-
közi kölcsönzés*. Ezt mi örömmel üdvözljük.

Így hát az új könyvtár megnyitásával egy-
időben időszerűvé vált a *második könyvtáros*
munkába állítása is — a takarékoság jegyében.
Mert megengedhető-e, hogy egy ilyen korsze-
rű létesítmény a lehetségesnél gyengébb hatás-
fokkal működjék — létszámihiány miatt?

— *Törvényszerűen ismétlődő tapasztalat: a
szüksős régi helyére lépő új, korszerű szolgálta-
tásokat nyújtó könyvtár látogatóinak, olvasói-
nak száma ugrásszerűen megnő. Igaz, még na-
gyon kevés idő telt el a Gyógyszerügyi Központ
új könyvtárának megnyitása óta; megkérdezhe-
tem-e mégis, hogyan fogadták az olvasók új
könyvtárakat?*

— Valóban korai volna még számvetést ké-
szíteni. Derűlátásra okot adó adatunk azonban
már van. Régi környezetében a könyvtár két-
százhuszonnégy rendszeres olvasót tartott szá-
mon. A márciusi megnyitást követő *egyetlen
hónap alatt* viszont *százhatvanan* keresték fel
az új könyvtárt beiratkozási szándékkal.

— *Hogy a vállalat igazgatója és a könyvtár-
rért elsősorban felelős helyi szakszervezeti veze-
tés, s tovább tágítva a kapcsolatok körét: a szak-
mai irányító intézmény, az egészségügyi szak-
szervezet központi könyvtára között harmoni-
kus a munkakapcsolat, az az eddigiekből nyil-
vánvaló. Hadd pletykáljak egy kicsit. A köz-
ponti könyvtár igazgatójától tudom, hogy Önt
olyan vállalati vezetőnek ismerik, aki mecénása*

Hajdinyák Gyula felvételei

*minden jó ügynek, a szakmai részletkérdések
kimunkálását, megoldását azonban rábízta a
szakemberekre. Viszont naprakészen tájékozott
abban, miként felel meg a vele szemben támasz-
tott jogos igényeknek az a létesítmény, amelyet
a vállalat, azaz a közösség erkölcsi és anyagi
erejével támogat.*

— Mivel nyilvánvalóan a könyvtárügyben
vállalt szerepéről van szó, meg kell monda-
nom, én csak az „áment” mondom ki a jó és
szükséges tervekre. Persze tudok mindenről,
amiről tudnom kell. Például arról, hogy a
könyvtárvezető a vállalat közművelődési bi-
zottságának titkára, s e tisztét jól betölti. Ele-
ven művelődési élet folyik a szocialista brigád-
mozgalomban is. Egyik brigádunk például ne-
gyedik helyezést ért el a *Könyvpárbaj* nevű
rádiós vetélkedőn, s ebben a jó helytállásban
a könyvtár munkája is benne van.

— *Végezetül hadd tegyem fel az ilyen alkal-
lommal elmaradhatatlan kérdést. Mit jelent a
könyv, az olvasás az Ön életében?*

— Középkorban körülbelül száz-
ötven kötet könyv elolvasása volt az évi „nor-
mám”. Így egyrészt jó olvasottsági alapokkal
rendelkezem, másrészt mintha megéreztem
volna, hogy az évek múlásával arányosan csök-
kenni fog az olvasásra, főleg a szépirodalom
olvasására rendelkezésre álló időm. Aki egy-
végtében hatvan-nyolcvan oldalnyi döntéselő-
készítő „szöveget” kényszerül rendszeresen
elolvasni, az örül, ha legalább az üdülés né-
hány hetében olvashatja azt, ami kedves szá-
mára. A kortárs szépirodalomból például *Sütő
András* műveit. S mert szeretek két lábbal állni
a valóság talaján, néha egy-egy érdekes mun-
kát a tény- meg a memoárirodalomból. Ami-
lyen egyebek között *Kádár Gyula* visszaemlé-
kezés-kötete volt.

Simay Norbert